

KARTA KURSU

Kierunek studiów: polityka społeczna
 Forma prowadzenia: studia stacjonarne
 Stopień: I
 Rok: II
 Semestr: III

Nazwa	Metody i techniki badań społecznych	
Nazwa w j. ang.	Methods and technics of social research (surveys)	
Koordinator	Dr hab. Piotr Długosz	Zespół dydaktyczny
		Wykłady - Dr hab. Piotr Długosz Ćwiczenia - Dr Małgorzata Krywult- Albańska
Punktacja ECTS*	6	

Opis kursu (cele kształcenia):

Wykłady - głównym celem zajęć jest przygotowanie studentów do samodzielnego przeprowadzenia socjologicznych badań empirycznych, niezbędnych do napisania pracy licencjackiej. Na zajęciach zostaną omówione kwestie metodologicznej specyfiki humanistyki i nauk społecznych. Zostaną scharakteryzowane najważniejsze etapy procesu badawczego: formułowanie problemów badawczych, konceptualizowanie badań, dobór wskaźników, wybór źródeł, badanej zbiorowości, metod i technik badawczych, budowa najbardziej typowych narzędzi oraz zasady opracowania uzyskanych wyników: reguły analizy jakościowej i ilościowej (budowa instrukcji kodowej, reguły wprowadzania danych do komputera, zasady budowy tablic wynikowych i obliczania współczynników zależności) oraz pisanie końcowych raportów.

Ćwiczenia - Zajęcia mają na celu zapoznanie studentów z najważniejszymi aspektami procesu projektowania i realizacji badań społecznych. W trakcie zajęć uczestnicy i uczestniczki ćwiczą umiejętność poprawnego formułowania pytań i hipotez badawczych, umiejętność konceptualizacji i operacjonalizacji problematyki badawczej oraz zapoznają się z wybranymi metodami i technikami badań społecznych (ilościowymi i jakościowymi).

Warunki wstępne:

Wiedza	Znajomość statystyki a szczególnie wiedza z zakresu skal pomiarowych, metod doboru próby, technik analizy danych będzie przydatna do zrozumienia materiału podawanego na wykładzie.
Umiejętności	
Kursy	Statystyka

Efekty kształcenia:

Wiedza	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
--------	-----------------------------	-------------------------------------

	<p>Student:</p> <p>W1: Posiada podstawową wiedzę o źródłach danych stosowanych i generowanych w polityce społecznej.</p> <p>W2: Zna podstawową metodologię nauk społecznych, właściwe dla tych nauk metody i techniki badań oraz ogólne praktyki i standardy ich stosowania w diagnozach i prognozach społecznych, z uwzględnieniem zasad i norm etycznych.</p>	K_W7
--	---	------

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	<p>Student:</p> <p>U1: Prawidłowo stosuje metody i techniki nauk społecznych podczas prowadzonych obserwacji, analiz i interpretacji, stosując się do standardów etycznych. Potrafi zaprojektować narzędzie badawcze oraz przygotować projekt badań empirycznych przydatnych w obszarze polityki społecznej.</p> <p>U2: Usznie przedstawia wyniki badań własnych lub zespołowych z wykorzystaniem programów do prezentacji, właściwie uzasadniając i argumentując przyjęte założenia i rozwiązania.</p>	K_U3
		K_U7

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	<p>Student:</p> <p>K1: Ma świadomość konieczności samokształcenia i systematycznego uzupełniania wiedzy. Docenia znaczenie nauk społecznych w procesie zrozumienia i wyjaśniania najważniejszych problemów współczesnego świata. Jest świadomy konieczności krytycznej analizy zdobytej wiedzy.</p> <p>K2: Potrafi działać w grupie lub szerszym środowisku społecznym; w trakcie współpracy szanuje odmienne poglądy i stara się rozumieć problemy i perspektywę innych ludzi. Przyjmuje odpowiedzialność za swoje działania.</p> <p>K3: Potrafi zastosować swoją wiedzę i umiejętności komunikując się w ramach zespołu lub z osobami z środowiska zawodowego.</p>	K_K1
		K_K2
		K_K3

studia stacjonarne

		Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	30	30										

studia niestacjonarne

Organizacja												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin												

Opis metod prowadzenia zajęć - studia stacjonarne:

Wykład **prezentujący treści merytoryczne.**

Ćwiczenia - Zajęcia mają charakter warsztatowy. Studenci wykonują zadania i rozwiązują problemy związane z projektowaniem badań społecznych wykorzystując wiedzę przyswojoną z lektur oraz korzystając ze wskazówek prowadzącej. Utrwalają zdobywaną wiedzę i umiejętności w trakcie dyskusji oraz wykonując projekty indywidualne i grupowe.

Opis metod prowadzenia zajęć - studia niestacjonarne:

--

Formy sprawdzania efektów kształcenia -- studia stacjonarne:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01						X	X						X
W02													
U01						X	X						
U02								X	X				
K01						X							
K02							X						
K03													X

Formy sprawdzania efektów kształcenia -- studia niestacjonarne:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01													
W02													
U01													
U02													
K01													
K02													
...													

studia stacjonarne

Kryteria oceny	<p>Wykłady - Egzamin pisemny (test plus zadanie praktyczne)</p> <p>Ćwiczenia – w ramach przygotowania do zajęć studenci czytają zadaną literaturę, jej znajomość sprawdzana jest w trakcie zajęć („odpytywanie”) oraz kolokwiiów (przewidziane są dwa kolokwia w trakcie zajęć).</p> <p>Warunkiem zaliczenia jest aktywny udział w zajęciach, wykonywanie zadań na poszczególne zajęcia (w grupach 2-3 osobowych) oraz zaliczenie kolokwiiów z oceną pozytywną.</p> <p>Końcowa ocena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywność w trakcie zajęć: 10% oceny końcowej • zadania wykonywane na poszczególne zajęcia: 40% • kolokwia: 50%.
----------------	--

studia niestacjonarne

Kryteria oceny	
----------------	--

Uwagi	
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów):

Wykłady:

1. Metodologiczne aspekty badań socjologicznych: nauka, metodologia, metody badań, cele nauk społecznych, czynna vs bierna znajomość metodologii.
2. Elementy procesu badawczego: cele badań, jednostki analizy, strategie badawcze, zmienne, związki między zmiennymi, hipotezy i problemy.
3. Badanie i podstawowe pojęcia: pojęcia, definicje, teoria, modele, konceptualizacja, operacjonalizacja.
4. Pomiar: zmienne, poziom pomiaru, skale pomiarowe, wskaźniki, błąd pomiaru, trafność, rzetelność.
5. Dobór próby: populacja, próby losowe vs nielosowe, schemat doboru próby, typy doboru próby, wielkość próby, błędy nielosowe.
6. Badania sondażowe: ankiety pocztowe, ankiety telefoniczne, ankiety internetowe, ankiety audytoryjne, wywiady kwestionariuszowe.
7. Przygotowanie narzędzia badawczego: pytania, treść pytań, rodzaje pytań, funkcje kwestionariusza pilotaż, błędy w pytaniach
8. Badania jakościowe: obserwacja, wywiad, wywiad narracyjny, grupy fokusowe, dokumenty osobiste.
9. Eksperyment: eksperyment klasyczny, eksperymenty naturalne vs laboratoryjne, Quasi eksperyment – panel i polling(tracing).
10. Badania niereaktywne: analiza treści, analiza danych zastanych, pomiary nieinwazyjne, ograniczenia i trudności w analizie dokumentów urzędowych.
11. Wykorzystywanie danych statystycznych i sprawozdań urzędowych w badaniach socjologicznych: rocznik statystyczny, archiwum, dane surowe, dane opracowane, typologia, egzemplifikacja.
12. Kodowanie i wprowadzanie danych empirycznych.: instrukcje kodowe, tworzenie baz danych, czyszczenie bazy, wprowadzanie danych, kontrola poprawności danych, przekodowanie, redukcja zmiennej.
13. Analiza danych: analiza jednozmiennowa, analiza dwuzmiennowa, procentowanie tabeli, średnia, mediana, miary dyspersji, współczynnik korelacji, współczynnik zależności, istotność statystyczna, poziom istotności.
14. Zasady przygotowania raportu: wizualizacja danych, prezentacja tabelaryczna, weryfikacja hipotezy, klasyfikacja, typologia, egzemplifikacja, przypis, odnośnik, dane bibliograficzne, rozdział, podrozdział, akapit.

Ćwiczenia:

1. Wprowadzenie w problematykę prowadzenia badań społecznych (działalność badawcza człowieka a nauka; rola teorii w badaniach; etyczne i polityczne aspekty badań społecznych).
2. Projektowanie badań. Plan badania.
3. Konceptualizacja, operacjonalizacja i pomiar.
4. Indeksy, skale i typologie.
5. Badania sondażowe.
6. Logika doboru próby.
7. Analiza danych ilościowych.
8. Badania niereaktywne (analiza istniejących danych statystycznych).
9. Eksperyment.
10. Badania terenowe.
11. Badania niereaktywne (analiza treści).
12. Analiza danych jakościowych.
13. Badania ewaluacyjne.

Wykaz literatury podstawowej:

Wykłady:

- Babbie E. *Badania społeczne w praktyce*. PWN, Warszawa 2003.
- Babiński G, *Metodologia a rzeczywistość społeczna*. Nomos, Kraków 2004.
- Brzeziński J, *Metodologia badań psychologicznych*, PWN, Warszawa 1997.
- Churchill G.A. *Badania marketingowe*, PWN, Warszawa 2002.
- Denzin N.K, Lincoln Y.S, *Metody badań jakościowych. T1*. PWN, Warszawa 2009.
- Denzin N.K, Lincoln Y.S, *Metody badań jakościowych. T2*. PWN, Warszawa 2009.
- Domanski H, *Struktura społeczna*, Scholar, Warszawa 2004.
- Górniak J, Wachnicki J, *Pierwsze kroki w analizie danych. SPSS Polska*, Kraków 2004.
- Gruszczyński L.A, *Kwestionariusze w socjologii*. Katowice 2001.
- Hamersley M, Atkinson P, *Metody badań terenowych*, Wydawnictwo Zysk I S-ka, Poznań 2001.
- Konecki K, *Studia z metodologii badań jakościowych: Teoria ugruntowana*. Wydawnictwo PWN, Warszawa 2000.
- Lofland J, Snow D.A, Anderson L, Lofland L. H. *Analiza układów społecznych*. Scholar, Warszawa 2009.
- Maison D. *Zogniskowane wywiady grupowe*, PWN, Warszawa 2001.
- Malikowski M, Niezgoda M, *Badania empiryczne w socjologii. T1*, Tyczyn 1997.
- Malikowski M, Niezgoda M, *Badania empiryczne w socjologii. T2*, Tyczyn 1997.
- Mangione T, *Ankietowanie pocztowe w badaniach marketingowych i socjologicznych*. PWN, Warszawa 1999.
- Mayntz R, Holm K, Hubner P, *Wprowadzenie do metod socjologii empirycznej*. PWN, Warszawa 1985.
- Nachmias CH. F, Nachmias D, *Metody badawcze w naukach społecznych*, Zysk –S-ka, Poznań 2001.
- Nawojczyk M, *Przewodnik po statystyce. SPSS*, Kraków 2002.
- Nowak S, *Metodologia badań społecznych*. PWN, Warszawa 2006.
- Sułek A, *Ogród metodologii socjologicznej*, Scholar, Warszawa 2002.
- Sułek A, *Sondaż Polski*, IFiS PAN, Warszawa 2001.
- Sztabiński P, Sawiński Z, Sztabiński F, *Fieldwork jest sztuką*. IFiS PAN, Warszawa 2005.
- Sztabiński P.B, Sztabiński F, Sawiński Z, *Nowe metody, nowe podejścia badawcze w naukach społecznych*. IFiS PAN, Warszawa 2004.

Ćwiczenia:

Babbie Earl. 2013. *Podstawy badań społecznych*. Warszawa: PWN.

Denzin, Norman K.; Lincoln Yvonna S. 2009. *Metody badań jakościowych. Tom 1 i 2*. [fragmenty]. Warszawa: PWN.

Frankfort-Nachmias Chava, Nachmias David. 2001. *Metody badawcze w naukach społecznych*. Tłum. Elżbieta Hornowska. Warszawa: Zysk i S-ka. [jako uzupełnienie poprzedniej pozycji]

Siuda, Piotr (red.). 2016. *Metody badań online*. Wyd. Naukowe Katedra.

Wykaz literatury uzupełniającej:

Wykład:

- Blalock H, *Statystyka dla socjologów*. PWN 1977.
- Gostkowski Z, Danilowicz P, *Analizy i próby technik badawczych w socjologii*. Łódź 2001.
- Maison D. Noga-Bogomilski A, *Badania marketingowe*. GWP 2007.
- Miles. M.B. Huberman. A.M, *Analiza danych jakościowych*. Transhumana. Białystok 2000.
- Shaughnessy J.J, Zechmeister E.G, Zechmeister J.S. *Metody badawcze w psychologii*. GWP, Gdańsk 2002.
- Silverman D, *Interpretacja danych jakościowych*. PWN. Warszawa 2007.
- Sołoma L, *Metody i techniki badań socjologicznych*. Olsztyn 2002.
- Steczkowski J. *Metoda reprezentacyjna*. PWN. Warszawa 1995.
- Sztabiński F. *Ankieta pocztowa i wywiad kwestionariuszowy*. IFiS PAN, Warszawa 1997.
- Wieczorkowska G, Kochański P, Eliaszk M, *Statystyka. Wprowadzenie do analizy danych sondażowych i eksperymentalnych*. Scholar, Warszawa 2002.

Ćwiczenia:

Angrosino, Michael. 2010. *Badania etnograficzne i obserwacyjne*. Warszawa: PWN.

Barbour, Rosaline. 2011. *Badania fokusowe*. Warszawa: PWN.

Flick, Uwe. 2010. *Projektowanie badania jakościowego*. Warszawa: PWN.

Frankfort-Nachmias Chava, Nachmias David. 2001. *Metody badawcze w naukach społecznych*. Tłum. Elżbieta Hornowska. Warszawa: Zysk i S-ka.

Jemielniak, Dariusz (red.). 2012. *Badania jakościowe. Tom 1 i 2*. Warszawa: PWN.

Kaufmann, Jean-Claude. 2010. *Wywiad rozumiejący*. Warszawa: Oficyna Naukowa, s. 53-156.

Kozinets, Robert V. 2012. *Netnografia. Badania etnograficzne online*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Krejtz, Krzysztof. 2012. *W jaki sposób badać kulturę wypowiedzi w internecie? [w:] Krzysztof Krejtz, red., Internetowa kultura obrażania?* Warszawa: SWPS: s: 25-56.

Kvale, Steinar. 2010. *Prowadzenie wywiadów*. Tłum. Agata Dziuban. Warszawa: PWN.

Mayntz Renate, Holm Kurt, Hübner Peter. 1985. *Wprowadzenie do metod socjologii empirycznej*. Tłum. Wanda Lipnik. Warszawa: PWN.

Nowak, Stefan. 2011. *Metodologia badań społecznych*. Warszawa: PWN.

Rapley, Tim. 2010. *Analiza konwersacji, dyskursu i dokumentów*. Tłum. Anna Gąsior-Niemiec. Warszawa: PWN.

Włodarczyk, Joanna. 2013. *Zagrożenia związane z używaniem internetu przez młodzież. Wyniki badania EU NET ADB. „Dziecko krzywdzone. Teorie, badania, praktyka” 12 (1), s. 49-68.*

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta) - **studia stacjonarne**:

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	30
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	10
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	5
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	5
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	40
Ogółem bilans czasu pracy		150
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		6

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta) - studia niestacjonarne:

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	
Ogółem bilans czasu pracy		
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		